

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-41. Rokopisov ne vračamo. Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.958.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, torek 22. julija 1941-XIX

Cena posamezni številki lir 0'60

Obisk vrhovnega poveljnika Kr. Karabinjerjev

Na svojem inspekcijskem potovanju je prispel te dni v Ljubljano vrhovni poveljnik Kr. Karabinjerjev armadni general Remo Gambelli, ki spada v vrsto najslavnejših italijanskih vojaških dostojanstvenikov. Na kolodvoru so ga sprejeli armadni general Eksc. Robotti, podprefekt Bisia in major Cavallero v zastopstvu Visokega Komisarja, poveljnik divizije general Orlando, kvestor, poveljnik karabinjerske skupine major Lombardi, stotnik Spadafora in komisar dr. Marchetti.

Poštni paketni promet s pokrajinami Italije

Visoki Komisarjat je sporočil, da je bil 21. t. m. uveden poštni paketni promet med poštami uradi Ljubljanske pokrajine in drugimi pokrajinami Italije. Tarife so iste ko v notranjem prometu Italije. Paketi ne smejo biti težji od 10 kg in služba je za sedaj omejena le na navadne pakete. Preporučeno je prilagati paketom korespondenco ter dodajati podatkom na spremnicah kaka sporočila za naslovljenca. Vsak poštni paket mora imeti dve carinski izjavi.

Zamenjava starih italijanskih kovancev

Poleg papirnatega denarja so zdaj v prometu kovanci po 0,05, 0,10, 0,20, 0,50, 1 in 2 lire ter srebrniki po 5 lir, dočim jemlje Banca d'Italia iz prometa srebrnike po 10 in 20 lir. Iz prometa pa pridejo polagoma tudi drugi stari kovanci in bo Banca d'Italia zamenjala vse kovance še tako starega datuma, ki izvirajo iz Italije, Vatikana in San Marina, s kovanci najnovejše izdaje, da ne bi bilo zmede v denarnem prometu. Kdor ima stare kovance, naj se obrne na ljubljansko podružnico Banca d'Italia (bivša Narodna banka), kjer bo dobil namesto starih najnovejše kovance.

Iz italijanskega gospodarstva

Istituto Nazionale delle Assicurazioni v Rimu,

ki je italijanska državna zavarovalnica in ena največjih evropskih zavarovalnic, je dosegla lani zelo lepe poslovne uspehe. Čisti dohodek zavarovalnice se je v primeri z lani zvišal od 77 na 81 milijonov, od česar je dobila država 33,4 milijona lir. Kako velika zavarovalnica je rimski državni zavod, kažejo naslednje številke. Novih zavarovalnih pogodb je bilo sklenjenih za 3,76 milijarde lir, skupni zavarovani znesek vseh 3,5 milijona zavarovalnih pogodb se je zvišal na 22 milijard lir. Skupni garancijski sklad se je dvignil na 6378 milijonov lir. Dohodki od premij so znašali 900 milijonov lir. Zavarovalnica je investirala v podjetja za javne naprave 400 in podpisala zakladnih bonov za 1000 milijonov lir.

Pri Goriški bolniški blagajni je bilo koncem junija 20.173 zavarovancev (16.873 moških in 3300 ženskih). V 1. polletju 1941. je izplačala blagajna zavarovancem v gotovini 678.359 lir.

Italija bo znatno povečala svojo proizvodnjo magnezita, ki se zlasti uporablja za razne spojivke. V Tri-

dentu bo začelo v kratkem obratovati najmoderneje urejeno podjetje za proizvajanje magnezita. Dosedanja proizvodnja v višini 300 ton se bo sedaj potrojila.

Kmetovalci bodo v bodoče prejemali iz drž. blagajne posebno nagrado v višini 30 lir za metrski stot za semensko pšenico.

Na rimskem trgu so zaradi do-

bre letine znižali ceno sadju in zelenjavi za 20%. V nadrobni prodaji so se zato prodajale češplje po 3,85, breskve po 4,15, paradižniki po 2,60 in fige po 2,50 lire.

Visoki komisar je počastil pesnika Cvetka Golarja

V Ljubljani je bil te dni recitacijski večer pesmi in proze Cvetka Golarja, pesnika slikovitih gorenskih planin in sončnih ljutomerskih gor. Visokega komisarja Eksc. Graziolija je zastopal gosp. prof. Umberto Urbani, ki je kot odlični poznavalec slovenskega slovstva pač najbolj poklican za ocenitev prirske Golarjeve poezije. Golarjeve pesmi in prozo sta odlično prednašala gledališka umetnica Branka Rasbergerjeva in učitelj Vaclav Deržaj, ki je v uvodnem govoru tudi omenil, da je Visoki komisar počastil pesnika Cvetka Golarja z lepim darilom.

Tekstilna industrija Romunije

Prej je imela Romunija 688 tekstilnih obratov, v pokrajinah, ki jih je izgubila, pa jih je ostalo 116, kar po mnenju poročevalca »Südost-Echo« ne bi smelo biti vzrok poslabšanja položaja romunske tekstilne industrije, ki se zdaj kaže. Na izgubljene tovarne je odpadlo samo 455 milijonov lejv od 8,561 milijonov, ki so bili vloženi v vsej romunski tekstilni industriji. Težave, s katerimi se bavi romunska tekstilna industrija, nimajo svojega vzroka v zmanjšanju kapacitete, temveč v slabi preskrbi te industrijske panoge s surovinami.

Kot ovčjerejska država je Romunija v Evropi na tretjem mestu, navezana pa je vendarle v veliki meri na uvoz volne. Potrošnja volne v današnji Romuniji cenijo na 23 do 25 milijonov kg letno, domača proizvodnja pa krije komaj polovico. Večina romunskih tekstilnih obratov je urejena za predelavo bombaža, ki so ga v normalnih časih do 70% uvažali iz Egipta, do 20% pa iz Turčije, dočim so bombažno prejo dobivali iz Anglije, Italije in Češke. V zadnjih letih je bil uvoz preje močno skrčen in lastna produkcija preje je lani že dosegla 12.300 ton, dočim je uvoz preje še l. 1939. znašal okrog 18.000 ton. Iz tega sledi, da je Romuniji potrebna lastna proizvodnja najmanj 30.000 ton preje na leto.

V tem pogledu pa je oskrba tekstilnih obratov še na slabšem kakor glede volne, ker je bila zamujena priložnost nabave večjih zalog bombaža. Turčija bo zdaj dala 3000 ton, iz Italije pa pride 700 ton in potem še 10.000 ton preje v zamenjavo za romunske dobave nafte in koruze.

L. 1939. je Romunija še uvozila 23.567 ton volne, bombaža in jute ter 16.937 ton tekstilnih polfabrikatov, lani pa se je uvoz znižal na 21.000, oziroma 7.194 ton. Nezadostna preskrba se je že občutno znesla nad produkcijo romunske tekstilne industrije, ki je od 20.000 ton bombažnih tkanin l. 1939. padla lani na 13.150 ton. Zaradi hujših uvoznih ovir bo letos seveda padeč še večji.

Tudi načrti za izdatno predelovanje bombaža doma doslej še niso imeli zaželenega uspeha, čeprav ima Romunija za to vse klimatične pogoje. Lani je poskuse pokvarila slaba letina, letos pa je bila posvečena pridelovanju bombaža vsa pozornost in iz Bolgarije so dobili semena in sadik za 30 tisoč ha novih bombažnih nasadov. Če bo letina dobra, bo romunski tekstilni industriji pridelek v veliko olajšavo in pomoč.

Važne izjave Fin. Ministra Thaona di Revela

Veliko pozornost je vzbudil najnovejši govor finančnega ministra, ki ga je imel ob otvoritvi nove palače Banca d'Italia v Milanu v prisotnosti visokih odličnikov in finančnikov. O vlogi rimske državne banke in njenem sedanjem poslovanju sta govorila predsednik Guarnieri in odposlanec Veroi.

Nato je povzel besedo Fin. Minister Thaon di Revel, ki je med drugim obravnaval ta glavna vprašanja: zaščito štednje in posojilništva oz. zakon, izdan pred 15 leti; dalje popolni uspeh posebnega inspektorata v tem vprašanju in uspešno sodelovanje z bankami. Posebno je minister podčrtal vlogo zavoda oziroma posebne blagajne »Cassa depositi e prestiti« kot glavnega zalagatelja države, ki je po tej poti prejela za kritje izrednih izdatkov od l. 1934. dalje že nad 26 milijard lir. Ta blagajna, ki zbira sredstva varčevanja preko poštne hranilnice, pa bo takoj po vojni spet omejila svojo delavnost, da se prepreči čezmerno odtekanje kapitala v poštne hranilnice.

O boju za trdnost lire in o zlatem standardu

Je g. Minister dejal: Finansiranje vojne, ki presega vse davčne zmog-

nosti naroda, je v bistvu vprašanje kredita. Iz zakladnice izdani denar se mora po določenem krogoteku vračati večinoma v iste blagajne nazaj v obliki poštne ali zakladnih bonov, tekočih računov itd. Nadzorstvo nad denarnimi zavodi je torej potrebno tudi za prilagoditev njih delavnosti državnim potrebam.

Da se prepreči inflacija in da se zavaruje lira, so bili izdani predvsem tile glavni ukrepi: uvedel se je 60% davek na nad vrednost nepremičnin; izvedla se je ustalitev cen; omejele so se dividende. Ta teden pa izide še zakon o obdabi nad vrednosti delnic, ki notirajo na borzah. Razočarani bodo z njim morda tisti, ki živijo od špekulacije na borzah; množica italijanskega ljudstva pa bo sprejela ta zakon z velikim zadoščanjem, ker bo zadel tudi one, ki imajo dobiček od sedanjega izrednega stanja. Tudi novi zakon pa računa na sodelovanje bank.

Usoda zlata, s katerim gospodarstvo zlasti Zedinjene države Severne Amerike, se je pokazala po njegovem odlivu iz Evrope od nove strani: pokazalo se je, da gre tudi brez zlata. Premagana je klasična teorija o zlatu kot jamstvu obteka in pojavile so se nove

teorije, med njimi najbolj znana, da je delo denar. Stare teorije so torej premagane. Odslej velja pravilo, da uravnavajo proizvodnjo dopolnjujoče se vrednote, potrebne za gospodarsko proizvodnjo, in sicer: a) predvsem delo, vstevši vodilne posle, b) v drugi vrsti proizvodnja sredstva, vstevši zemljo in surovine, c) končno — kapital ali prihranki.

Glede surovin se je v praksi zadnjih let pokazalo, da lahko država zbira njih zaloge, posebno dokler v celoti presegajo potrebo trgovine in industrije. Te zaloge, ne pa zlato, morejo zagotoviti promet in učinkovito urejati proizvodnjo, da se narodna proizvodnja ustroj vzdrži kolikor le mogoče stalen. V vprašanju dela pa so javna dela in skrb za kmetijstvo, ki jih goji fašistični sistem, pokazali, da treba enako pojmovanje uveljaviti tudi v industriji, kakor je to proglašeno v IX. poglavju delovne spomenice (Carta del lavoro) in v Ducejevem govoru pred zbornico iz leta XIV. Italija upa, da si bo z industrializacijo in z melioracijami zemlje zvišala življenjsko in gospodarsko raven, ki je še do danes privilegij nekaterih narodov. V ta namen pa moramo vsi tekMOVATI. (Po «Piccolu»)

Osnove evropskega prehranbenega gospodarstva

V zadnjem »Reichu« razpravlja dr. H. Wesemann o temeljih evropskega prehranbenega gospodarstva ter pravi med drugim:

Doba svetovne gospodarske vključitve se je za evropske celinske države nehala. Odveč je razpravljanje o tem, če bi se to zgodilo tudi brez vojne, ker dejstvo je, da je vojna preprečila, da bi se mogla bodoča obnovitev nasloniti na preteklost. Izkušnje so izgubile na vrednosti, načrtno delo jih mora nadomestiti.

Temelj, na katerem se mora izvršiti obnova, je nujnost, da se zagotovi prehrana kontinenta. Cilj, da se doseže politična in gospodarska neodvisnost celinske Evrope, prenese prej vrzeli v industrijski preskrbi ko pa v prehrani. Agrarni interesi imajo zato pretežni pomen. Pri tem pa se mora upoštevati, da je za uresničenje agrarnega programa v deželah celinske Evrope potrebna mnogo daljša doba ko pa za izvedbo načrtov industrializacije. Načrt novega dela mora biti zato preračunan na daljšo dobo.

Vojna je zapustila evropskemu agrarnemu gospodarstvu z izjemo nemškega zelo konfužno dediščino. Združila je k zasilni skupnosti dežele, ki se prav zelo razlikujejo v vseh važnejših gospodarskih udejstvovanjih. Nekatere so živele čisto po načelih svetovnogospodarske delitve dela, kakor n. pr. Dan-

ska in Nizozemska s svojo visoko razvito živinorejo, ki ne bi bila mogoča brez krme iz čezmorskih držav. Druge države spet, kakor n. pr. južnovzhodne in deloma tudi Španija in Francija, so zastale na stopnji dežel z razvito žitno proizvodnjo ter so bile cenene žrtve kolebajočih svetovnih cen. Dobre cene so dvigale proizvodnjo, slabe pa ustvarjale razpoloženje resigniranosti.

S tem je podan okvir bodočega boja za evropsko prehranbeno svobodo. Pri bližnji analizi pogojev za doseg tega cilja se vidi, da je trenutno treba premagati marsikatero težavo, da pa za bodočo velike rezerve agrarnih držav obljublajo tem večje uspehe. Vse presoje o gospodarski sposobnosti evropskih držav se na podlagi v Nemčiji doseženega zemeljskega donosa ujemajo v tem, da se celinska Evropa more sama prehraniti. Po podatkih Zavoda za proučevanje konjunktura na podlagi prehranbenih kalorij dosega že danes agrarna samopreskrba vse Evrope 88 odstotkov, a bi mogla doseči pri polnem izkoriščenju zemlje 231 odstotkov. Čeprav se ta maksimum donosnosti ne bi mogel kmalu doseči, je pa vendar velika prednost v tem, da imajo južnovzhodne države, Francija in Španija mnogo bolj ugodno klimo, zemljo in večje delavske rezerve ko Nemčija, da bi bil uspeh tem laže dosegljiv.

Vendar pa je treba izdelati načrt za to preosnovo za daljšo dobo, ker samo na ta način se more preprečiti, da se ne bodo samo mašile luknje, temveč se bo v resnici dosegla preosnova gospodarstva iz temelja. To je potrebno tudi zato, ker bo prebivalstvo Evrope zelo naraslo in bo štelo na računih švedskega znanstvenika Hagstroema leta 2000 517 milijonov. Nadalje se mora računati tudi s tem, da se bodo dvignile zahteve potrošnikov v sedanjih agrarnih deželah, ker je njih sedanja življenjska raven zelo nizka. Če naj to prebivalstvo posebno mnogo pripomore k višjemu standardu Evrope, bo od tega tudi samo hotelo nekaj imeti.

Upoštevati pa se mora tudi vprašanje stroškov, ker za dvig agrarne proizvodnje so zlasti potrebna umetna gnojila in polno izkoriščanje vseh tehničnih pridobitev. S temi se ne bo smelo zboljšati samo izkoriščanje zemlje, temveč tudi zboljšati življenje na deželi, ker sicer bi se mogel beg z dežele še povečati, kar bi moglo onemogočiti ves načrt. Končno pa bi se moralo gledati tudi na to, da se proizvodnja ne podraži preveč, ker predraga živila bi preprečila dvig blagostanja v Evropi.

Končno pa je treba še spraviti v sklad agrarno-politične cilje z industrializacijo Evrope, da bo prebivalstvo celinske Evrope preskrbljeno v zadostni meri z vsemi potrošnimi predmeti. To pa je potrebno ne le za notranjo gospodarsko silo Evrope, temveč tudi za njeno vlogo v bodočem svetovnem gospodarstvu.

